

Funktionshinderpolitisk bevakning av Göteborgs Stad i november 2021

Här kommer en rapport om några av de funktionshinderpolitiska frågor som Funktionsrätt Göteborg bevakar och agerar i för tillfället.

Workshops om mänskliga rättigheter – fokus demokratisk delaktighet

Efter vårens workshopserie Tio workshops om rättigheter har vi i Funktionsrätt Göteborg under hösten haft tre fördjupande workshops om demokratisk delaktighet.

Pandemin har medfört nya digitala mötesformer och workshopserierna som har genomförts via Zoom kan beskrivas som en slags digitala studiecirkel. Medlemmar från Funktionsrätt Göteborgs 51 medlemsföreningar kommer samman och diskuterar, delar erfarenheter och formulerar oss gemensamt kring olika rättighetsområden.

Under oktober och november har tio personer träffats för att prata om demokratisk delaktighet. På den första träffen studerade vi vad som sägs om demokratisk delaktighet i fyra viktiga texter:

- [Funktionsrätt Göteborgs intressepolitiska program](#)
- [Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026](#)
- [Funktionsrättskonventionen](#)
- [Respekt för rättigheter – Rapport om hur Sverige lever upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2019](#)

Genom dessa fyra texter ringade vi in hur man brukar tala om demokratisk delaktighet för personer med funktionsnedsättning i viktiga dokument och utifrån det valdes ett antal teman ut att fördjupa oss inom på den andra träffen. Då diskuterade vi vad som skapar hinder för demokratisk delaktighet för personer med funktionsnedsättning utifrån följande teman:

- Information och kommunikation
- Fysisk tillgänglighet
- Individuellt stöd
- Val – att vara väljare
- Att vara politiker med funktionsnedsättning
- Att vara föreningsaktiv

Listorna över hindren som försvårar eller omöjliggör för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i demokratin på lika villkor som andra blev mycket långa. Samhället i stort och Göteborgs Stad har mycket att ta tag i för att undanröja dessa hinder.

Under den tredje träffen påbörjades arbetet med att, utifrån de hinder vi ser, formulera politiska krav för att rätten till demokratisk delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska säkerställas i Göteborgs Stad. Resultaten kommer att presenteras längre fram.

Men ett perspektiv som varit mycket tydlig i diskussionerna och som återkommit gång på gång är att många betonar vikten av att överhuvudtaget få livet och vardagen att fungera på ett rimligt sätt som en avgörande grundförutsättning för att kunna vara en del av demokratin, för att alls kunna vara en aktiv medborgare. Fattigdom och nedmontering av välfärden skapar ett utanförskap som underminerar möjligheter till demokratisk delaktighet. Livet blir inriktat mot att överleva.

Funktionsrätt Göteborg dokumenterar workshopresultaten och kommer att använda dem i den fortsatta processen med att revidera vårt rättighetspolitiska program, ett arbete som kommer att pågå under hela 2022.

Under nästa år kommer medlemsföreningarna att bjudas in till workshops om hälsa, utbildning, arbete och sysselsättning, bostad, mobilitet och fysisk tillgänglighet, fritid, information och kommunikation, självbestämmande och trygghet. Syftet är att tillsammans formulera våra gemensamma ställningstaganden och funktionsrättspolitiska krav inom dessa samhällsområden.

Nya rådet för funktionsstödsfrågor i Göteborgs Stad

Anne Lönnermark från Autism- och Aspergerföreningen Distrikt Göteborg rapporterar från nya rådet.

I september startade det nya [rådet för funktionsstödsfrågor](#). I reglementet står det så här om rådets syfte:

”Rådet är ett organ för samråd och ömsesidigt informationsutbyte mellan intresseorganisationer inom funktionshinderområdet och nämnd. Samrådet ska bidra till att förbättra kunskapen om levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och leda till ökad delaktighet och inflytande utifrån kommunala och nationella handikappolitiska mål. Nämnden ska lämna information till och inhämta synpunkter från rådet i frågor som kan beröra gruppen personer med funktionsnedsättning som ligger i nämndens ansvarsområde. Samråd ska ske tidigt i planeringsprocessen innan beslut fattas.”

Rådet för funktionsstöd består av fem politiska representanter från nämnden för funktionsstöd och 11 representanter från föreningar och intresseorganisationer i civilsamhället. Av dessa 11 representanter är 8 utsedda av Funktionsrätt Göteborg.

Ledamöter

Åsa Hartzell	(M) Ordförande
Jens Adamik	(L)
Åsa Nilsen	(FI)
Joakim Berlin	(S)
Sean Megherbi	(D)
Ulla Adolfsson	Autism- och Aspergerföreningen Distrikt Göteborg, FRG
Anne Lönnermark	Autism- och Aspergerföreningen Distrikt Göteborg, FRG
Elisabeth Bramfors	Attention Göteborg, FRG
Christina Simonsson	FUB Göteborg
Anders Andersson	Strokeföreningen, Afasiföreningen, FRG
Johanna Sandström	Intresseföreningen för Schizofreni, FRG
Lasse Alfredsson	NSPH Västra Götaland och Göteborg
Anders Ziethén	Synskadades Riksförbund Göteborg, FRG
Dennis Bokedal	Astma- och Allergiföreningen, FRG

Susanne Ottosson Rösmark
Mikael Gravander

RBU Göteborg med omnejd, FRG
Göteborgs Dövas Förening

Det kommer att tillsättas olika arbetsgrupper för att arbeta mer på djupet i olika frågor. Just nu pågår en grupp som arbetar med värdighetsgarantier och inom kort ska ytterligare arbetsgrupper tillsättas som ska handla om kompetensförsörjning, ledsagning och boendeplanering.

Vi tar tacksamt emot information från er medlemmar om hur det fungerar med de stöd som Förvaltningen för funktionsstöd ansvarar för. Vi kan då ta med oss informationen till rådet och förhoppningsvis verka för nödvändiga förbättringar.

Rapport från Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, GRF

GRF hade sitt senaste möte den 1 november och årets sista möte äger rum den 8 december.

På dagordningen den 1 november stod bland annat:

Resursteam heder presenterade sin verksamhet och hur de kommer att arbeta med frågan om hedersrelaterat våld och förtryck riktat mot personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Resursteam heder samordnas av Dialoga som är Göteborgs Stads kompetenscentrum för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Dialoga hör till Socialnämnd Centrum. Resursteam heder berättade om ett rundabordssamtal i oktober där civilsamhället (med flera) var inbjudna för att diskutera utsattheten för hedersrelaterat våld och förtryck bland personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Got Event var inbjudna för att berätta om sitt arbete för ökad tillgänglighet i arenor och vid event. Rådet betonade vikten av att arbeta utifrån program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, att arbetet måste utgå ifrån principen om universell utformning och att Got Event bör samverka kring tillgänglighetsfrågor med samverkansgruppen för fysisk tillgänglighet.

Ett förslag framfördes om att Got Event skulle kunna bjuda in alla funktionsrättsföreningar till en workshop för att diskutera tillgänglighetsfrågorna ur ett så brett perspektiv som möjligt.

Remiss Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024: rådet beslutade att avstyrka förslaget till barnrättsplan i sin nuvarande form för att den saknar minoritetsperspektiv och därmed inte tillräckligt omhändertar barnrättsfrågor för barn med funktionsnedsättning.

Remiss Riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler: rådet antog ett remissvar som bland annat betonar vikten av en koppling i riktlinjen till Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt till principen om universell utformning.

Till rådets kommande möte, den 8 december, planeras en dialog med stadens valkansli och funktionshinderombudsmannen om tillgänglighet i valet 2022. Detta är en viktig demokratifråga som Funktionsrätt Göteborg jobbade mycket med i samband med valen 2018 och 2019, så denna dialog ser vi mycket fram emot.

Rådet kommer också att diskutera två remisser, Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling 2022–2030 samt Förslag till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta år 2025. Den senare remissen har så kort behandlingstid att rådet inte har givits någon tidsmässig möjlighet att besvara den. För kort tid för rådet att hinna besvara remisser är ett återkommande problem.

[På stadens hemsida kan man \(med viss fördröjning\) läsa rådets protokoll.](#)

Några funktionsrättspolitiska nedslag i stadens beslutande församlingar

Mänskliga rättigheter, jämlika levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning gäller självklart inom alla samhälls- och politikområden. Därför ska naturligtvis samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad arbeta utifrån ett funktionsrättsperspektiv.

Funktionsrättsperspektivet ska vara integrerat i all politik och förvaltning i staden. Så är det inte idag, utan ständigt möter vi från funktionsrättsrörelsen stora brister i detta.

Utifrån detta perspektiv är det lite riskabelt att peka ut vissa frågor som funktionsrättspolitiska frågor, för det skulle kunna misstolkas som att alla andra frågor saknar funktionsrättspolitisk relevans. Så är det inte och med det sagt kommer här bara några exempel på funktionsrättspolitiska frågor som står på agendan på kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges närmaste möten.

Varje fråga skulle förtjäna en funktionsrättspolitisk analys från rörelsen, men tid och plats medger inte detta just här i nyhetsbrevet. Vi hoppas dock att listan nedan kan underlätta rörelsens bevakning av frågorna.

Exempel på funktionsrättspolitiska frågor som ska behandlas av kommunstyrelsen den 24 november

[Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program](#)

Programmet har varit ute på remiss och Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor kritiserade ett bristande funktionsrättsperspektiv. Nu får vi läsa den nya versionen efter remissrundan och undersöka om funktionshinderrådets synpunkter har omhändertagits. [Här kan du läsa GRF:s remissvar.](#)

[Göteborgs Stads policy för måltider](#)

Även detta dokument har varit ute på remiss där GRF har lämnat synpunkter.

[Översyn av reglementen för kommunstyrelsens rättighetsbaserade råd](#)

Kommunstyrelsens fem rättighetsbaserade råd Göteborgs Stads HBTQ-råd, Göteborgs

Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer samt Göteborgs Stads samråd med den sverigefinska minoriteten har likartade syften och uppdrag.

Stadsledningskontoret har genomfört en översyn av rådens arbetsformer och reglementen och lägger fram förslag på reviderade reglementen för dessa råd. Hur ser funktionsrättsrörelsen på detta förslag? Kommer det att underlätta och förbättra möjligheten till nära samråd, aktiv involvering och demokratisk delaktighet för funktionsrättsrörelsen?

[Redovisning kartläggning aktiviteter i suicidpreventivt syfte](#)

Exempel på funktionsrättspolitiska frågor som ska behandlas av kommunfullmäktige den 25 november

- [Redovisning av uppdraget att uppdatera tidigare utredning av stadens nämndorganisation inom stadsutvecklingsområdet.](#)
- [Övergång av Teckenspråksforum från nämnden för funktionsstöd till nämnden för demokrati och medborgarservice](#)
- [Uppdrag till lokalnämnden om att skyndsamt utreda hur en permanent expansion av särskolan kan tidigareläggas](#)
- [Äldreombudsmannens rapport för Göteborgs Stad 2021](#)
- [Motion av Emmali Jansson \(MP\) och Karin Pleijel \(MP\) om utemiljöer och trädgårdar till äldreboenden samt bostäder med särskild service](#)
- [Motion av Karin Pleijel \(MP\) och Åse-Lill Törnqvist \(MP\) om att anlägga en demensby](#)
- [Interpellation av Stina Sewén \(FI\) till kommunstyrelsens ordförande angående avancerad sjukvård i hemmet.](#)

Göteborgs Stads budget 2022

Göteborgs Stads budget 2022 antogs av kommunfullmäktige den 11 november. Det var moderaternas, liberalernas, centerpartiets och kristdemokraternas förslag till budget som beslutades av fullmäktige.

[Här kan du läsa den beslutade budgeten för Göteborgs Stad 2022.](#)

[Här kan du se webbsändningen av den långa budgetdebatten som höll på i tolv timmar.](#)

Budgetdebatten hade åtta olika debattområden innan beslut skulle fattas:

1. Gruppledebatt
2. Sociala frågor (Äldreomsorg, Individ- och familjeomsorg, Funktionsrättsfrågor)
3. Förskola, Grundskola och Gymnasieskola
4. Miljö, Klimat
5. Stadsbyggnad, Bostad, Park och natur, Trafik
6. Kultur, Fritid
7. Arbetsmarknad, Vuxenutbildning, personal, näringsliv
8. Revision

I budgetdebatten framgår tydligt skillnaden i ställningstaganden mellan de olika partierna i viktiga politiska frågor.

Budgeten handlar förstås om pengar, om satsningar och neddragningar av pengar inom olika områden. Men budgeten är också ett stort textdokument med politiska ställningstaganden, formulerade mål och uppdrag.

Den beslutade budgeten innehåller ett avsnitt om varje nämnd i staden och i varje avsnitt står nämndens övergripande ansvar, fastslagna mål för nämnden, fastslagen inriktning för nämnden och konkreta uppdrag till nämnden. I budgeten kan man alltså utläsa hur de styrande partierna kommer att styra staden under år 2022.

I skrivande stund finns inte utrymme för en detaljerad analys av budgeten men övergripande kan man konstatera att om man tittar på var i budgeten som funktionsnedsättning och funktionshinder används som begrepp så är det framför allt i avsnittet om Nämnden för funktionsstöd. Men även något under Idrotts- och föreningsnämnden, Nämnden för arbetsmarknad och

vuxenutbildning samt Park- och naturnämnden. I alla övriga delar av budgeten saknas uttalade funktionshinderperspektiv och uppdrag.

Det är oroväckande om politiken kommer att förlägga alla funktionshinderfrågor till Nämnden för funktionsstöd. Funktionsrättsperspektivet måste genomsyra hela staden, samtliga nämnder och styrelser. Funktionsrätt handlar om mänskliga rättigheter, inte (enbart) det som brukar benämnas "sociala frågor".

Nämnden för funktionsstöd är en *socialnämnd* som framför allt ansvarar för LSS-insatser och vissa insatser enligt socialtjänstlagen, vissa vårdinsatser enligt hälso- och sjukvårdslagen, personligt ombud för personer med psykisk funktionsnedsättning, samordna och samla kunskap och kompetens inom socialpsykiatri samt föreningsbidrag till funktionsrättsföreningar. [Här kan du läsa reglementet som exakt beskriver nämndens uppdrag.](#)

Detta är naturligtvis oerhört viktiga uppdrag för livsvillkoren för många personer med funktionsnedsättning. Om nämndens verksamhet genomförs på ett bra sätt främjas jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för de personer med funktionsnedsättning som kommer i kontakt med nämndens verksamhet. Om verksamheten genomförs med brister kommer det att skapa stora hinder för jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för de personer med funktionsnedsättning som kommer i kontakt med nämndens verksamheter.

Men Nämnden för funktionsstöds ansvarsområden innefattar inte alls stadens alla funktionshinderfrågor. Nämnden ansvarar för en avgränsad och viktig del. Men att förstå funktionshinderfrågorna enbart som "sociala frågor" och tendera att reducera dem enbart till insatser enligt LSS och socialtjänstlagen är en mycket problematisk hållning. Det är att gå baklänges i det funktionshinderpolitiska arbetet.

Funktionsrätt handlar om mänskliga rättigheter och ska tydligt integreras i alla politikområden. Funktionsrättsfrågorna kan inte förpassas till enbart en socialnämnd. På nationell nivå har den samlade funktionsrättsrörelsen länge krävt att funktionshinderfrågorna ska flyttas från socialdepartementet till det departement som ansvarar för mänskliga rättigheter.